

Eļina Bērziņa

uzņēmēja

SKAISTA un spirdziņoša ir Eļina Bērziņa (27). Mamma viņu ierīpina pa durvīm Gulbenes kafetērijā, sakot: «Sveiki! Es esmu Inīta, Eļinas kājās.» Eļinai no dzimšanas ir kustību traucējumi, un viņa pārvietojas ratiņkrēslā. «Dievs mums katram ir devis ķermeni un prātu. Kādam paveicies un ir abi,» saka Eļina. Lai arī kājas viņai atņemtas, gulbeniete uzskata, ka ar dzīvi kopumā ir paveicies. «Ļāda bērība kā man, tik krāsaina un piedzīvoju miem pilna, reizēm nav veselajiem cilvēkiem.» Eļina starojot stāsta, ka skolā puiši viņu nēsājuši uz rokām: ik dienu astoņas reizes pa kāpnēm augšā un lejā.

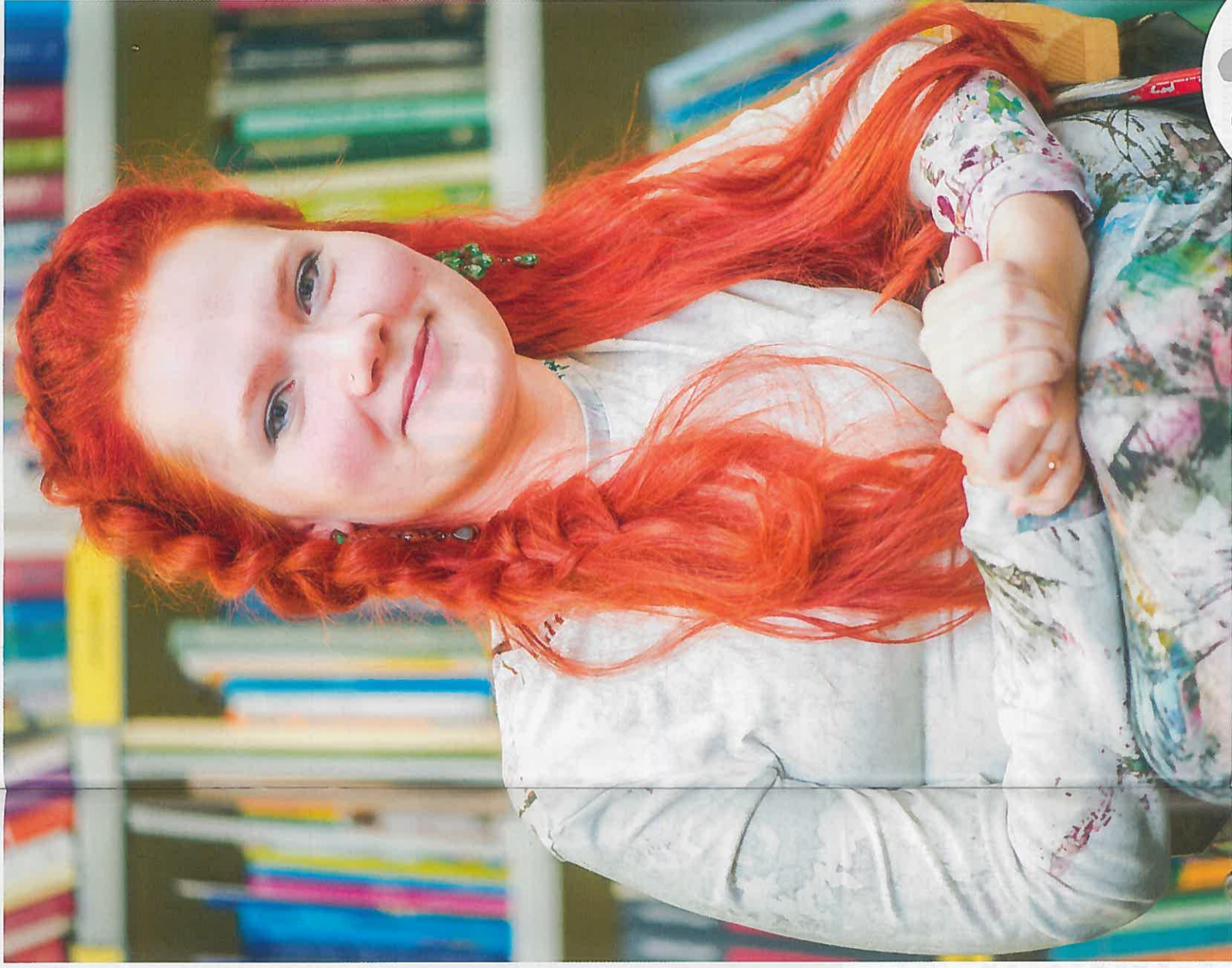
Gulbene ir Eļinas pilsēta. Tuvu to padara viss, kas ar viņu te noticis. «Rīga man nepatīk, jo cilvēki viens otram grūžas virsū. It kā cits citam tik tuvu, tajā pašā laikā uz kādu nelaimi nereaģē,» novērojusi Eļina. Lielpilsētā arī pielīpot tās temps un grības skrītet tāpat kā citiem. Paspēt visu. «Un kas ir tas viss? Kas jāpaspēj? Laukos var paspēt nokert skaistu saulrietu vai saullektu,» saka Eļina.

Rīgā viņa nav dzīvojusi, taču zina to gana labi. Augstāko izglītību ieguva Jūrmalā, Sociālās integrācijas valsts aģentūrā, kas īsteno Rīgas Tehniskās universitātes programmas. Mamma Eļinu trīs gadus vadāja uz neklātienes studijām no Gulbenes. «Kad izvēlējos studēt mārketingu, man nācās dzirdēt

veikt pasūtījumus un sazināties ar tirdzniecības vietām. Eļina piekrita. Vienas nakts laikā uzrakstīja biznesa plānu un iesniedza Gulbenes domē, jo pašvaldībai bija piešķirta Eiropas nauda jauno uzņēmēju atīstīšanai. Projekts iekļuva nākamajā kārtā.

2015. gada beigās tapa uzņēmums *Typical*, kas izdod pastkaršu kolekciju *Typical Latvian*. Eļina noliek uz galda man dāvanu, trīs pastkartes: vienā mazs puika tur lielu ledusgabalu, otrā biteniēks medus rāmi, trešajā redzams melnbalts ķematiēks ziemas ainavā. Jau tā pašā gada beigās Eļina saņēma labā kā Gulbenes jaunā uzņēmēja titulu. «Uzskatu, ka vieglāk savu nišu ir atrast mazā pilsētā, kurā ir mazs piedāvājums, nevis Rīgā, kur tu būsi viens no simta. Tas prasis vairāk darba, vairāk nepadošanās.» Šobrīd uzņēmums sevi atpelnina, un Eļina prīcējās, ka viņai ir, ko darīt.

Typical Latvian pastkartes ar Latvijas skatiem nopērkamas vairākās bodītēs Rīgā, it īpaši suvenīru. Pāris centu no katras ir ziedojums cilvēku ar īpašām vajadzībām integrēšanai darba tirgū. Tas izpaužas tā – Eļina ar domubiedriem rīko semināru, kurā darba devēji var satikties ar iespējamajiem darbiniekiem. Šovasar semināram telpas uzsauca Skultes muīža un lektori stāstīja par iespējamiem veidiem, kā cilvēku gan darba tirgū, gan dzīvē. Kā ieraudzīt iespējas sev apkārt un novērtēt savu varēšanu. «Šajā jomā darāmā ir daudz. Lai cik Latvija ir mana, tā nav izaugusi līdz tādiem cilvēkiem

īpašām vajadzībām ir padevušies. Pieņem, ka dzīve ar niecīgo pabalstu ir jānodzīvo. Man tas ir nepieņemami. Galva taču ir!»

Reizēm Eļinai pietrūkst kāju. Piemēram, ja klients dzīvo piektaajā stāvā un mājā nav lifta. Strādāt tikai virtuāli isti nav iespējams, jo tiešajam kontaktam ir liela nozīme. «E-pasts tā nestrādā kā saruna aci pret aci. Lai arī cik labi tehnoloģijas atvieglo saziņu, kādu dienu ir jāsaitekas uz sarunu,» saka Eļina. Kājas noderētu arī tad, kad jābrauc tikties ar iespējamajiem sadarbības partneriem. Sūtīt citu savā vietā prezentēt ideju un uzņēmumu? Nē, jo tik precīzi kā Eļina neizstāstīs neviens cits. Tas ir viņas uzņēmums. Viņas vizija.

Prasu Eļinas mammai, vai meitai kādreiz emocionāli sabrūk. Inīta rausta plecus. Tiešām neatceras tādu brīdi. Eļina papildina, ka viņai dzīvē nav bijis tāda lūzuma brīža, kāds piemēklē tos, kas pēkšņi zaudē spēju staigāt. Tad jāmaina viss raksturs: jākļūst piezemētā, pacietīgā. «Man tā nav bijis. Redzu, ka tas, kā cilvēks izveido dzīvi pēc veselības problēmām, parāda, kāds viņš bijis iepriekš, kad bija vesels. Ja bija brīnišķīgs, tad draugi saglabāsies.»

Tomēr vienu sāpīgu dzīves epizodi Eļina atceras. Skolā kāds puiķis ka pielika priekšā kāju. To pamānīja Eļinas klasesbiedrs un novērsa viņas izkrišanu no ratiem, kā arī momentā pakēra vainīgo aiz čupra un piespieda pie sienas. Nolaupīja. «Nūre. Es lieku cilvēkiem aizdomāties par citādo. Par labestību un cilvēcīgumu. Tas ir visa pamatā.»

Eļina mīl Latviju. Viņai patīk visi gadalaiki, izņemot šturģie. «Ziema ir ļoti skaista, taču ne manā situācijā – ja sētnieks nav labi pasrādājis, nekur netieku.» Eļinas mamma atceras, ka reiz pa slideno ietvi un kupaņām vilkusi ratus atpakaļgaitā.

Latvijas svētkus Eļina īpaši nesvinēs. Bērziņu ģimenē nevajagot konkrētu datumu, lai svinētu. Taisa mazus svētkus ik pa laikam pat bez īpaša iemesla. Sev un draugiem. Leļej termosā karstu kafiju vai upeņu dzērienu un dodas izbraukumā uz mežu. Vai piesēž parkā uz soliņa. Ziemassvētkos nevienu tuvo nesveic virtuāli, bet ar īstotu, personisku kartīti. «Tas ir veids, kā izpaužas mana cieņā Latvijai un tās iedzīvotājiem. Uzmundrinot sevi un citus. Nebrauciet uz Iriju, tepat taču ir tik forši!»

Kāpēc Gulbene?
Šeit ir manas mājas, mani cilvēki.

Moto: nevis brīnumus gaidīt, bet pašiem tos radīt.

«Daudzi cilvēki ar īpašām vajadzībām ir padevušies. Pieņem, ka dzīve ar niecīgo pabalstu ir jānodzīvo. Man tas ir nepieņemami. Galva taču ir!»

darba devēju. Ceru, ka vecumdienas nodrošināšu sev pati,» saka Eļina. Viņa sevi redz kā palīgu citiem integrēties darbībā. Cēl pašapziņu. Tieši tāpēc iestājusies Latvijas Sociālās uzņēmējdarbības asociācijā. «Daudzi cilvēki ar